

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e192959/facsimile.pdf> (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

1849.

Beretning

N° 351.

Forhandlingerne paa Rigsdagen.

102det offentlige Møde.

(Det 106te Møde i den hele Række.)

Afstemme.

(Om endelig Behandling af Grundloven. § 17.)

Forhandlingsprotokollen for forrige Møde blev oplæst. Hermanden gav derpaa Ord til Indenrigsministeren, som vilde gjøre Forsamlingen en Meddelelse.

Indenrigsministeren: I Anledning af Hjemlands Indførelse i Jylland har Ministeriet ikke troet at burde undlade at meddele Rigsforsamlingen, at ligesom denne Begivenhed, da Gaadenshøjheden blev oplyst, var forudset, herom den tredje Centralmagt vilde vedblive sin hidtil fulgte Færd og fra alle Lydlands Gane samle Troppemæsser ind i Hertugdømmene, saaledes kan denne Begivenhed et drøge Ministeriet til at fravige den af Samme Hæder fulgte Kæmping ved de endnu bestandige fortsatte Færdunderhandlinger, (Drøve! Drøve!), hvorved det stræber at naare en for Danmark antagelig Færd. Regeringen haaber derhos, at Rigsforsamlingens Medlemmer, saaledes som Forholdet endnu er, vilde afhindre af denne Begivenhed fortsatte beredte Forhandlinger. (Ja! Ja! Drøve! Drøve!)

Man gik derpaa efter Dagordenen over til Fortsættelsen af Grundlovsagens endelige Behandling, og da først til Udsættelse § 17, hvortil Aftenningsstillet indeholdt følgende:

- 55) Grundlovs § 17: „Kongen kan ikke under noget Paaskud drages til Ansvar.“
- 56) Barfods Forslag: Ordene „hellig og“ udgaae.
- 57) Udvalgets Mindretals Forslag (David, Hansen, Larsen, Schurmann, Ulfing): Efter „ufærselig“: „han udøver sin kongelige Værdighed gennem Ministre, der ere ansvarlige for Regeringens Hærfæ.“
- 58) Udvalgets Hiertals Forslag: Kongen er ansvarst, hans Person er hellig og ufærselig. Ministrene ere ansvarlige for Regeringens Hærfæ.
- 59) Udsættelse: Kongen er ansvarst; hans Person er hellig og ufærselig.

Forslagene under Nr. 55 og 56 erholdt paa Hermandens Opfordring den fornødne Understøttelse.

v. Høven: Maatte jeg blot tillade mig at spørge, om det under Nr. 55 færdte Forslag er en Redaktionsforandring ifærdesfor Ordene: „Kongen er ansvarst“, saa at de øvrige Ord „hans Person er hellig og ufærselig“ blive bibeholdt?

Hermanden: Det skal vistnok træde ifærdesfor den hele Paragraph, saavidt jeg har forstaaet det, men maatte den ørdte Forslagsstiller seds derom vil udvæle sig.

Grundlovs: Nei, blot for den færdte Deel: „Kongen er ansvarst.“

Barfod: Jeg vil blot med et Par Ord tillade mig at anføle det Forslag, som jeg har stillet under Nr. 56. Det er naturligtvis en Smagssag, hvorvedt man færdet det pærdende, at Kongens Person her fremstilles som hellig; dette Ord kan jo forstaaes paa forskellig Maade, formodentlig forstaae de, som vilde have Ordet hellig til at blive færdende, noget andet derved end jeg. Jeg kan

ikke andet end med En af vore meek fremragende Heilige sigt: Lad Katholikkerne beholde deres Hellig-Ofærdning, og lad os ikke misbruge denne Benævnelse.

Grundlovs: Jeg vilde blot tage mig den Frihed at sigt, at mit Forslag beræer paa den Grund, at Ordet „ansvarst“ ikke alene, saavidt jeg vedt, aldrig har været brugt i vort Sprog, men ogsaa, saavidt jeg forstaaer det, ikke kan betegne hvad det vist her skal, at Kongen ikke paa nogen Maade kan drages til Ansvar, men maatte vel betyde, at han var fri for alt Ansvar, Hærdt dog Ingen kan fravige nogen Konge for Ansvarst enten for Gud eller sin Samvittighed.

Biiby: Ordet „hellig“ har i Sprogets forskellig Betydning, men paa dette Sted kan det vel ikke betyde andet end færdigh. Paa denne Maade færdet det sammen med „ufærselig“, og jeg fæer ikke, hvorfor man skal drage to Ord til at betegne set og det selvsamme Begreb. Jeg skal derfor underblætte Forslaget under Nr. 56, og det saameget mere, som jeg færdte ønskt, at Ordet „hellig“ blev færdet for de Begreber, hvortil det egentlig hæer, nemlig hvad det angaar Gud og Religionen. Men ligesom jeg færdte paa Bepærdens Begreb ma færdte for, at Ordet „hellig“ her udgaaer, ma jeg af samme Grund færdte for, at Stemmningen af Udvalgets Hiertals Forslag under Nr. 58 „Ministrene ere ansvarlige for Regeringens Hærfæ“ ma udgaaer. Der færdte nemlig i den pærdte Paragraph under Nr. 66: „den Minister, som har understøttet, er ansvarst for Bestættningen“. Vi hærdte altsaa her to Paragrapher efter hinanden, hvor et Ord og det Samme er blevet udtrykt; thi jeg fæer ikke nogen betydelig Forskjel imellem: „Ministrene ere ansvarlige for Regeringens Hærfæ“ og „Ministrene ere ansvarlige for Kongens Bestættning“; thi Kongens Bestættning er jo netop Regeringens Hærfæ.

Debføveren: Uagtet det er noget uhyggeligt i dette Øieblik, at tale meger her om Dreforandringt (Ja!), anføer jeg det dog for min Pligt eller frygter for, at man vil anfæe det for min Pligt at tage Hensyn til de Benærdninger (Nei!), der ere fremkomne. Jeg vil da blot minde Forsamlingen om, at det Sprog, der her er Spærdsmåal om, er Lovsprog, seds det er en Lov og navnlig en Grundlov, der færdet, og i et Lovsprog vil Ingen vente, at der, naar der tales om Ansvarstfærd, derved færdte være sigtet til den Ansvarstfærd, man har for Gud og sin Samvittighed, og hvor det i Lovsproget spærdes om „hellig“, vil Gudvæer tænkt paa, hvad det i Lovsproget kaldes „hellig“. Hvad angaar den Benærdning, der isærdt er gjort med Hensyn til Tillæget, hvad enten man vælger Hiertals færdte Forslag: „Ministrene ere ansvarlige for Regeringens Hærfæ“, eller Mindretals færdte Forslag: „han udøver sin kongelige Værdighed gennem Ministre, der ere ansvarlige for Regeringens Hærfæ“, at det færdte ikke kunne bestaae ved Siden af den færdte Linie i § 18: „Den Minister, som har understøttet, er ansvarst for Bestættningen“, da har jeg allerede ved den færdte Behandling sigt at gjøre det klart, at her ikke alene ikke var nogen Strid, men at endogfæe begge Bestæmmelser meger pærdende færdte ved Siden af hinanden for at betegne Alt, hvad der skal betegnes. Ved Siden af Kongens Ansvarstfærd hæer udenfor et Udvalst af det almindelige Ansvarstfærdsprincip for Ministeriet i § 17; det er kun Princippet, Grundlovens i det hele constitutionelle Monarki, som udvæles i denne Paragraph; derved udvæles § 18 den færdte Regel om Nærdvendigheden af ministerielle Contrærdnaturer; der kan nemlig meger godt være Spærdsmåal om Ansvar, uagtet der ingen Bestættning er udvæst af nogen Minister; thi det kan netop være det, der lægges Ministeren og Regeringen til Kæft, at Ingen Bestættning er tagen.